

Міністерство освіти і науки України
Кіровоградський національний технічний університет

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра «Економіка праці та менеджмент»

Менеджмент організацій

Методичні вказівки щодо організації самостійної роботи
студентів спеціальності

7. 03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування»

8. 03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування»

Кіровоград
2013

Менеджмент організацій. Методичні вказівки щодо організації самостійної роботи студентів спеціальності 7.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування» та 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування» // Укл. Левченко О.М., Рябоволик Т.Ф., – Кіровоград: КНТУ, 2013. – 21 с.

Рекомендовано кафедрою економіки праці та менеджменту, протокол № 1 від 27.08.2013 р.

Рецензенти – доктор економічних наук, професор Фільштейн Л. М.
кандидат економічних наук, доцент Немченко А.Б.

Зміст самостійних робіт за вказаною дисципліною відповідає навчальній програмі та плану підготовки фахівців за спеціальністю 7. 03060101 та 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування».

Укладачі:

О.М.Левченко – д. е. н., професор кафедри «Економіка праці та менеджмент»,
Т.Ф. Рябоволик – асистент кафедри «Економіка праці та менеджмент».

Загальна редакція – Левченко О.М., професор кафедри «Економіка праці та менеджмент».

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	7
1.1. Теми самостійних занять та розподіл годин для спеціальності	
7.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування».....	8
1.2. Теми самостійних занять та розподіл годин для спеціальності	
8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування».....	10
2. ПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗГІДНО ТЕМ.....	12
3. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ.....	17
4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	19

ВСТУП

Мета курсу «Менеджмент організації» - формування у майбутніх спеціалістів апарату управління сучасного системного мислення та комплексу спеціальних вмінь у галузі управління підсистемами організацій та елементами внутрішнього середовища організації на всіх стадіях її життєвого циклу.

Завдання дисципліни «Менеджмент організації» - навчити студентів управляти підприємствами різних форм власності та організаційно-правових форм; застосовувати системний підхід до оцінки особливостей господарювання підприємств різних форм власності (господарських товариств, об'єднань підприємств, спільних підприємств, малих підприємств) та їх функціональних підсистем (маркетингової, фінансово-економічної, збутової, матеріально-технічної, соціально-психологічної).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- види організацій їх внутрішні змінні. Моделі організацій. Поведінкові та адміністративні моделі організацій;
- сутність системної моделі управління організацією, принципи та напрями застосування системного підходу в управлінні організацією, характеристику основних підсистем організації;
- внутрішні елементи організації та вплив чинників зовнішнього середовища;
- життєвий цикл організації та особливості менеджменту на різних етапах життєвого циклу організації;
- проектування різних типів організаційних структур управління під впливом ситуаційних чинників, характеристики загальної та виробничої структур управління організації;
- організаційно-правової регламентації підприємств, порядку підготовки засновницьких документів підприємства;
- організаційний інжиніринг;

- організаційний дизайн, що базується на координаційних і інтеграційних механізмах поділу праці і є основою організаційних змін;

вміти:

- використовувати різні види управлінських моделей організації;
- управляти функціональними підсистемами організації: маркетинговою; фінансово-економічною; соціально-психологічною (трудовим колективом);
- створювати та реєструвати організації різних організаційно-правових форм; проектувати організаційні структури управління;
- складати статuti, положення про структурні підрозділи організацій та посадові інструкції фахівців;
- розподіляти працю в організації, організувати робочі місця, аналізувати роботу підлеглих; ефективно спілкування з урахуванням психологічних особливостей ділових партнерів; давати розпорядження, делегування права та проводити інструктаж;
- управляти ризикозахищеністю організації; оцінювати результативність менеджменту організації.

Семінарські заняття мають проходити у формі доповідей. При цьому студенти мають володіти порівняльним методом, вміти простежувати причинно-наслідковий зв'язок, робити самостійні узагальнення, навчитись вести аргументовану полеміку, переконливо обстоювати власне бачення і оцінку.

Семінар є однією з форм навчальних занять, при якій викладач організовує дискусію студентів навколо певної проблеми на основі самостійного вивчення рекомендованої літератури. Логічна структура планів семінарських занять охоплює широке коло проблем і побудована таким чином, щоб сприйняття основного понятійного апарату, концепцій та інформації було максимально ефективним. Підготовка до семінару допомагає поглибленню знань студентів, розвитку їх творчості та інтелекту.

Самостійна робота є однією із складових навчального процесу і основним засобом оволодіння студентами навчальним матеріалом у вільний від занять час.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання матеріалу кожної теми за конспектом лекцій та рекомендованою літературою. Якщо з певних причин лекція пропущена, її необхідно законспектувати і опрацювати самостійно, незрозумілі питання з'ясувати на консультації. Іншими видами самостійної роботи є: підготовка до семінарів, самостійне вивчення окремих питань або тем курсу.

Самостійна робота студентів з метою засвоєння навчального матеріалу дисципліни “Менеджмент організації” може виконуватись в читальному залі Кіровоградського національного технічного університету, комп'ютерних класах, вдома.

Викладач систематично контролює самостійну роботу студентів: перевіряє виконання завдань творчого характеру, оцінює виступи студентів на семінарах з питань, винесених на самостійне опрацювання.

Виконання завдань, винесених на самостійне опрацювання є обов'язковим для кожного студента і є необхідною умовою допуску до здачі семестрового екзамена та курсової роботи.

1. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

У процесі семінарських занять та виконання модульних контрольних робіт передбачається практичне закріплення студентами теоретичних знань, одержаних у ході лекцій та самостійного вивчення.

Семінарські заняття мають проходити у формі доповідей з наступною предметною дискусією щодо організації, регулювання, аналізу, планування та ефективного управління процесами, які здійснюються на підприємствах. При цьому студенти мають володіти порівняльним методом, вміти простежувати причину - наслідковий зв'язок, робити самостійні узагальнення, навчитись вести аргументовану полеміку, переконливо обстоювати власне бачення і оцінку.

Семінар є однією з форм навчальних занять, при якій викладач організовує дискусію студентів навколо певної проблеми на основі самостійного вивчення рекомендованої літератури. Логічна структура планів семінарських занять охоплює широке коло проблем і побудована таким чином, щоб сприйняття основного понятійного апарату, концепцій, принципів міжнародної інформації було максимально ефективним. Підготовка до семінару допомагає поглибленню знань студентів, розвитку їх творчості та інтелекту.

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, поглиблення та закріплення знань, одержаних на лекціях та практичних (семінарських) заняттях, вироблення навичок самостійного пошуку додаткових знань у процесі підготовки до наступних практичних (семінарських) занять, модулів та екзамену і є невід'ємною складовою процесу вивчення навчальної дисципліни. Її зміст визначається робочою навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Зміст самостійної роботи студентів з дисципліни складається із таких видів робіт:

- підготовка до усіх видів поточного і підсумкового контролю, у тому числі практичних (семінарських) занять, контрольних робіт, залікових модулів і екзамену;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни чи їх окремих питань, що не розглядалися у лекційному курсі;
- участь у роботі студентського наукового гуртка, виступ на його засіданні з науковою доповіддю;
- участь у студентських конференціях, підготовка й опублікування тез виступу, наукового повідомлення чи статті;
- участь у студентських конкурсах, олімпіадах.

Зокрема, самостійна робота студентів денної і заочної форм навчання складається із самостійного вивчення частини програмного матеріалу за визначеними темами (питаннями) й у встановлених обсягах годин.

Таблиця 1

1.1. Теми самостійних занять та розподіл годин для спеціальності

7. 03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
Змістовий модуль 1. Системна модель управління організацією, організаційний механізм менеджменту організації		
1.	Тема 1. Системна модель менеджменту організацій 1.1. Сутність і класифікація організацій 1.2. Організація як система 1.3. Внутрішні і зовнішні складові середовища організації 1.4. Склад і зміст системи управління 1.5. Закони організації	9
2.	Тема 2. Еволюція організації 2.1. Зміни як об'єктивний процес розвитку організації 2.2. Теорія інститутів і інституціональних змін 2.3. Сучасні напрямки теоретичних розробок 2.4. Життєвий цикл організації	9

1	2	3
3.	Тема 3. Організаційний механізм менеджменту організації 3.1 Типологія організаційних структур управління 3.2 Суть механізму управління 3.3 Поняття організаційного механізму 3.4 Адміністративний механізм 3.5 Поняття і суть організаційно-адміністративних методів державного управління 3.6 Класифікація організаційно-адміністративних методів управління	9
Модуль 2		
Змістовий модуль 2.		
Керівництво та управлінські моделі організації		
4.	Тема 4. Управлінські моделі 4.1 Концепції управління працею робітників Ф. У. Тейлора 4.2 Модель організаційної взаємодії А. Файоля 4.3 Філософія управління процесами Демінга 4.4 Модель організації "алмаз" Г. Лівітта	9
5.	Тема 5. Керівництво в організації 5.1 Види та стилі керівництва 5.2 Чотири системи стилів лідерства Лайкерта 5.3 Ситуаційна модель керівництва Фідлера 5.4 Підхід „шлях - ціль” Мітчела та Хауса 5.5 Теорія життєвого циклу Хорсі та Бланшара	10
Модуль 3		
Змістовий модуль 3. Управління результативністю та ризикозахищеність організації		
6.	Тема 6. Ризикозахищеність організації 6.1 Сутність підприємницького ризику. Невизначеність 6.2 Класифікація ризиків в економіці 6.3 Аналіз ризику. Концепція управління ризикозахищеністю підприємства	10
7.	Тема 7. Управління результативністю менеджменту організації 7.1 Результативність як об'єкт управління 7.2 Управління за результатами: фінський досвід 7.3 Підходи до оцінювання ефективності менеджменту	10
	Разом	66

1.2. Теми самостійних занять та розподіл годин для спеціальності**8. 03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
Змістовий модуль 1. Системна модель управління організацією, організаційний механізм менеджменту організації		
1.	Тема 1. Системна модель менеджменту організацій 1. Сутність і класифікація організацій 2. Організація як система 3. Внутрішні і зовнішні складові середовища організації 4. Склад і зміст системи управління 5. Закони організації	6
2.	Тема 2. Еволюція організації 1. Зміни як об'єктивний процес розвитку організації 2. Теорія інститутів і інституціональних змін 3. Сучасні напрямки теоретичних розробок 4. Життєвий цикл організації	6
3.	Тема 3. Організаційний механізм менеджменту організації 1 Типологія організаційних структур управління 2 Суть механізму управління 3 Поняття організаційного механізму 4 Адміністративний механізм 5 Поняття і суть організаційно-адміністративних методів державного управління 6 Класифікація організаційно-адміністративних методів управління	6
4.	Тема 4. Організаційний інжиніринг 1. Елементи організаційно-управлінського аналізу 2. Методологія організаційного інжинірингу 3. Умови інжинірингового підходу 4. Учасники процесу інжинірингу 5. Сфери інжинірингу	6
Змістовий модуль 2. Організаційний дизайн та управлінські моделі в організації. Керівництво в організації		

1	2	3
5.	Тема 5. Організаційний дизайн 1. Сутність поняття "організаційний дизайн" 2. Дизайн організації як набір параметрів, що визначають рівні поділу праці та координування 3. Координаційні механізми дизайну 4. Рівні організаційних змін 5. Етапи організаційних змін 6. Компоненти організаційних перетворень. Об'єкти організаційних перетворень 7. Об'єкти організаційних перетворень 8. Модель розвитку внутрішнього потенціалу підприємства та конкурентного статусу підприємства	6
6.	Тема 6. Управлінські моделі 1 Концепції управління працею робітників Ф. У. Тейлора 2 Модель організаційної взаємодії А. Файоля 3 Філософія управління процесами Лемінга 4 Модель організації "алмаз" Г. Лівітта	6
7.	Тема 7. Керівництво в організації 1 Види та стилі керівництва 2 Чотири системи стилів лідерства Лайкерта 3 Ситуаційна модель керівництва Фідлера 4 Підхід „шлях - ціль” Мітчела та Хауса 5 Теорія життєвого циклу Хорсі та Бланшара	6
Змістовий модуль 3. Ризикозахищеність та управління результативністю менеджменту організації		
8.	Тема 8. Ризикозахищеність організації 1 Сутність підприємницького ризику. Невизначеність 2 Класифікація ризиків в економіці 3 Аналіз ризику. Концепція управління ризикозахищеністю підприємства	6
9.	Тема 9. Управління результативністю менеджменту організації 1 Результативність як об'єкт управління 2 Управління за результатами: фінський досвід 3 Підходи до оцінювання ефективності менеджменту	6
	Разом	54

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання матеріалу кожної теми за конспектом лекцій та рекомендованою літературою. Якщо з певних

причин лекція пропущена, її необхідно законспектувати і опрацювати самостійно, незрозумілі питання з'ясувати на консультації. Іншими видами самостійної роботи є: підготовка до семінарів, самостійне вивчення окремих питань або тем курсу.

Самостійна робота студентів з метою засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Менеджмент організацій» може виконуватись в читальному залі та залі періодики КНТУ, комп'ютерних класах, вдома.

2. ПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗГІДНО ТЕМ

Тема 1. Системна модель менеджменту організації

Питання і завдання для самостійної роботи:

1. Організація як складна система та об'єкт управління: взаємозв'язок та взаємозалежність її внутрішніх елементів і факторів зовнішнього середовища.
2. Особливості функціонального та системного бачення організації.
3. Моделі організації як відкритої системи.
4. Характеристика основних підсистем організації.
5. Взаємозв'язок між менеджментом та маркетинговою діяльністю.
6. Основи маркетингового менеджменту.
7. Управління маркетинговою діяльністю.
8. Маркетингові служби підприємств та організація їх діяльності.
9. Управління фінансово-економічною підсистемою: оборотом, запасами, основними фондами, поточними витратами, доходами та прибутками.
10. Основи фінансового менеджменту.
11. Фінансові основи формування майна, управління обіговими активами, формування власних та залучення позикових фінансових ресурсів, організація фінансового планування на підприємстві галузі.
12. Реалізація комерційної функції.
13. Стадії процесу управління елементами комерційної діяльності: інформаційна, аналізу, прийняття рішення, реорганізації, контролю, коригування.
14. Етапи комерційної діяльності.
15. Управління процесами формування товарного асортименту та товаропостачанням, товарними запасами.
16. Управління збутом. Оцінка реалізації комерційного проекту.
17. Управління соціально-психологічною підсистемою підприємства в ринкових умовах.
18. Трудовий колектив, його різновиди, характеристика і особливості управління.

19. Морально-психологічний клімат у трудовому колективі. Управління конфліктами і стресами.

20. Стиль управління.

21. Узгодження цілей, стратегій, функціонального та організаційного потенціалу та можливостей організації.

Тема 2. Еволюція організації

Питання і завдання для самостійної роботи:

1. Зміни як об'єктивний процес розвитку організації.
2. Значення змін у діяльності організації.
3. Еволюційні погляди на процеси змін у діяльності організацій.
4. Життєвий цикл діяльності організації та стадії виникнення змін.
5. Управління процесами змін.
6. Використання системного підходу в управлінні в умовах змін.
7. Особливості менеджменту на основних етапах життєвого циклу організації.

Тема 3. Організаційний механізм менеджменту організації

Питання і завдання для самостійної роботи:

1. «Жорсткий» та «м'який» системні підходи до управління організаційними процесами.
2. Системні правила менеджменту.
3. Комплексний механізм управління: економічний, мотиваційний, організаційний, правовий, процедурний.
4. Поєднання функціонального, процесного та ситуаційного підходів.
5. Нормативно-правова регламентація.
6. Підстави та порядок організації управління.
7. Методологія проектування системи менеджменту та управлінських процедур.
8. Проектування ієрархії менеджменту.
9. Діапазон керованості та фактори, що його визначають.
10. Принципи та етапи раціонального розподілу в системі менеджменту.
11. Дотримання субординації.
12. Проектування складу структурних одиниць.
13. Визначення рівня централізації менеджменту.

Тема 4. Організаційний інжиніринг

Питання і завдання для самостійної роботи:

1. Елементи організаційно - управлінського аналізу.
2. Інжиніринговий опис процесів в організації.
3. Методологія організаційного інжинірингу.

4. Умови інжинірингового підходу.
5. Учасники процесу інжинірингу.
6. Сфери інжинірингу.
7. Загальні правила інжинірингу.

Тема 5. Організаційний дизайн

Питання і завдання для самостійної роботи:

1. Дизайн організації як набір параметрів, що визначають рівні поділу праці та координування. Координаційні механізми дизайну.
2. Рівні організаційних змін. Етапи організаційних змін. Компоненти організаційних перетворень. Об'єкти організаційних перетворень.
3. Модель розвитку внутрішнього потенціалу підприємства та конкурентного статусу підприємства.
4. Сутність конкурентоспроможності.
5. Склад і зміст факторів національного та міжнародного конкурентного середовища та його вплив на процес проведення змін в організації.
6. Сутність впливовості конкурентних сил.
7. Моніторинг конкурентів.
8. Конкурентний стан організації.
9. Поняття конкурентних стратегій підприємства.
10. Виявлення та оцінка стратегій конкурентів.
11. Методи конкуренції. Узагальнена модель менеджменту систем якості організації.
12. Фактори успіху у конкурентній боротьбі.
13. Методи визначення рівня конкурентоспроможності.
14. Захист від недобросовісної конкуренції.
15. Конкурентна політика комерційних підприємств.
16. Створення потенціалу конкурентоспроможності організації.

Тема 6. Управлінські моделі

Питання і завдання для самостійної роботи:

1. Елементи менеджменту організації. Модель управління як системоутворювальний комплекс методів, набору форм впливу, принципів.
2. Компоненти управлінської моделі: цільові установки менеджменту, характер впливу зовнішнього оточення, варіація результативності, органи управління та внутрішній потенціал організації.
3. Різновиди управлінських моделей.
4. Цільові управлінські моделі: самовиживання організації, якісного та/або кількісного росту організації; виведення організації у лідери; управління за цілями; управління за „слабкими сигналами”.

5. Економічні моделі управління: максимізації темпів самозростання функціонального капіталу; виводу організації з кризового стану; виводу з безприбуткового стану.

6. Моделі забезпечення конкурентноздатності організації: фірми-лідера; „переслідування”; „рівноправ’я”.

7. Поведінкові моделі управління: влади та реалізації владних повноважень; корисності менеджера.

8. Адміністративні управлінські моделі: жорстка директивна; ліберальне адміністрування; внутрішньо організаційне підприємництво; співучасті; м’яке адміністрування; самоврядування.

9. Комбінація управлінських моделей.

10. Реалізація принципу урахування інтересів організації.

Тема 7. Керівництво в організації

Питання і завдання для самостійної роботи:

1. Завдання менеджера щодо керівництва діяльністю підприємства, форми участі у виконанні функцій (пряма і непряма, повна і часткова).

2. Діапазон керованості, фактори, що його визначають.

3. Проектування ієрархії менеджменту.

4. Раціональний розподіл функцій між керівником та працівниками апарату.

5. Принципи та етапи розподілу управлінських функцій.

6. Дотримання субординації. Проектування складу структурних одиниць.

7. Визначення функцій заступників та рівня централізації управління.

8. Розподіл завдань: зв’язок з кваліфікацією виконавця.

9. Комунікаційно-інформаційні аспекти розпорядчої діяльності. Техніка і форми передачі розпоряджень. Об’єктивізація доручень.

10. Рівномірність, конкретність завдань. Свобода дії у виконанні. Інструктування підлеглих. Урахування суб’єктивних факторів у розпорядчій діяльності.

11. Зворотне делегування.

12. Людина як об’єкт управлінського службового контролю.

13. Оцінювання виконання: показники, критерії.

14. Об’єктивність оцінювання.

15. Право на помилку. Види помилок та наслідки. Заходи щодо профілактики та усунення помилок.

16. Управління дисципліною. Дисципліна виробнича і трудова. Статичний та динамічний аспекти. Типові порушення та їх причини. Дисциплінарний вплив. Застосування системи стягнень та заохочень. Правила накладання дисциплінарних стягнень.

17. Система методів управління підприємством. Класифікація методів управління за різними ознаками. Взаємозв’язок методів управління з іншими категоріями менеджменту.

18. Економічні методи управління підприємством: планування, аналіз господарської діяльності, госпрозрахунок, економічні важелі (ціна, податки, кредити, санкції), самофінансування. Економічний механізм управління підприємством.

19. Організаційно-розпорядчі (адміністративні) методи управління підприємством. Характеристика методів організаційного, розпорядчого, дисциплінарного, правового впливу. Організаційний механізм управління підприємством.

20. Соціальні методи управління підприємством, їх роль, класифікація і характеристика. Методи управління окремими груповими явищами і процесами (методи управління соціальною активністю, методи соціального регулювання, Методи управління нормативною поведінкою). Методи управління індивідуально-особистісною поведінкою (метод переконання, метод особистого прикладу, метод орієнтуючих умов).

21. Психологічні методи управління. Методи формування та розвитку трудового колективу. Методи психологічної мотивації до діяльності. Методи гуманізації взаємозв'язків у трудовому колективі. Методи професійного відбору та навчання персоналу.

Тема 8. Ризикозахищеність організації

Питання і завдання для самостійної роботи:

1. Умови виникнення ризикової ситуації: наявність невизначеності, необхідність вибору альтернативи, зацікавленість у результаті. Суб'єкт та об'єкт ризику.

2. Поняття ділового ризику, його особливості у сучасних умовах. Зовнішні та внутрішні фактори ризику. Класифікація факторів ризику за аспектами за аспектами прояву: економічні, фінансові, юридичні, соціально-психологічні.

3. Види ризику: за ступенем суб'єктивності та об'єктивності; конструктивний-деструктивний; систематичний-несистематичний; за кількістю осіб, що приймають рішення; за розміром; за можливістю страхування.

4. Аналіз та оцінювання ризику. Огляд. Методи кількісного оцінювання ризику. Етапи аналізу: виявлення окремих факторів, їх ідентифікація, оцінка можливих втрат та їх ймовірності, інтегральна оцінка ризику, визначення припустимого рівня ризику, вибір альтернативи. Специфічність вибору альтернатив в умовах ризику.

5. Концепція управління ризиком. Інструментарій впливу на ризик. Модель поведінки системи управління в ситуації ризику.

6. Закон відповідності граничної корисності рівню граничної результативності.

7. Критерії ризикозахищеності. Рівень прагнень системи управління.

Тема 9. Управління результативністю організації

Питання і завдання для самостійної роботи:

1. Управління результативністю: основні підходи. Класифікація інструментів інтенсифікації розвитку підприємства, таксономія методів.
2. Цільові програми управління ефективністю та розвитком організації. Сфери обмеження розвитку організації.
3. Якість менеджменту організації. Діагностування якості менеджменту організації. Система показників оцінювання результативності і якості менеджменту, роботи функціональних підрозділів апарату управління. Оцінка ефективності заходів щодо вдосконалення управління.
4. Поняття продуктивності на підприємстві. Співвідношення результатів діяльності та витрат. Система показників. Загальний процес управління ефективністю.
5. Критерій результативності та розвитку організаційної системи. Пріоритетність продуктивності. Взаємозв'язок факторів: розмір підприємства, цілі та функції, технологічні процеси, стадії розвитку, ступінь адаптованості.
6. Методи оцінки продуктивності: метод номінальної групи, метод Дельфі, багатокритеріальний метод, багатofакторний метод. Інтеграція методів.
7. Контроль результативності: основні підходи. Класифікація контролю та інтенсифікація розвитку підприємства, таксономія методів. Мотивація і результативність. Методи активації. Особливості колективної результативності і продуктивності.

3. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

З метою поглиблення знань із дисципліни, прищеплення навичок самостійної роботи з літературою пропонується виконання індивідуальних творчих завдань у вигляді написання наукових рефератів. Написання реферату займає важливе місце у процесі організації самостійної роботи студентів і є важливим засобом поглиблення знань з навчальної дисципліни. Реферати стимулюють до більш глибокого вивчення предмета, розвивають вміння користуватися навчальною літературою і законодавством, складати бібліографію.

Реферати виконуються на основі самостійного вивчення рекомендованої літератури і законодавства, перелік яких не обмежує ініціативи студента і його можливостей у використанні більш широкого кола наукових досліджень. До

літератури відносяться: першоджерела; підручники і навчальні посібники; наукові дослідження (монографії, наукові статті та ін.)

Реферати виконуються за складеним планом, який має таку структуру:

Вступ. У вступі необхідно обґрунтувати актуальність обраної теми дослідження, сформулювати фундаментальну проблему, якій присвячена робота, провести аналіз рівня дослідженості проблем, визначити мету та завдання дослідження.

Основна частина. В основній частині слід окреслити 2 – 3 проблемні питання, на розкриття яких повинен бути спрямований зміст наукового реферату. Рекомендується поділити основний матеріал на розділи, які, в свою чергу, можна поділити на підрозділи, що мають закінчуватися логічними висновками. Наведені у роботі цитати повинні мати посилання на джерело, де необхідно вказати прізвище, ім'я, по батькові, назву роботи, місто і рік видання.

Висновки. На завершення необхідно зробити загальні висновки за змістом дослідження.

Список використаних джерел. Список вивчених і використаних у роботі джерел законодавства та літератури подається в алфавітному порядку.

З проблем, досліджених у наукових рефератах, студенти можуть підготувати і виголосити доповіді під час проведення практичних занять або засідань наукового студентського гуртка.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Моделі життєвого циклу організації.
2. Специфіка менеджменту на кожній стадії життєвого циклу організації
3. Модель конкурентних сил за М.Портером.
4. Сутність конкурентоспроможності організації та його продукції.
5. Управління організаційними змінами і усунення опору змінам.
6. Централізація і децентралізація в управлінні організацією.
7. Характеристика бюрократичних структур управління.
8. Характеристика адаптивних структур управління.
9. Поетапна процедура реєстрації підприємства.
10. Бізнес-план і особливості його розробки.
11. Методологія організаційного інжинірингу

12. Загальні принципи (правила) та елементи організаційного інжинірингу
13. Учасники і сфери процесу проведення інжинірингу
14. Сутність та об'єкти організаційного дизайну
15. Дизайн організації як набір параметрів, що визначають рівні поділу і координації праці
16. Координаційні механізми дизайну
17. Модель розвитку внутрішнього потенціалу організації та її конкурентного статусу
18. Конкурентоспроможність організації та фактори впливу
19. Напрями, критерії та методи оцінки конкурентоспроможності організації
20. Порівняння конкурентних стратегій за М. Портером і Ф. Котлером.
21. Індексний метод оцінки конкурентоспроможності організації.
22. Методологія організаційного інжинірингу
23. Загальні принципи (правила) та елементи організаційного інжинірингу
24. Учасники і сфери процесу проведення інжинірингу
25. Раціональний трудовий режим керівника.
26. Характеристика попереднього, поточного і заключного типів контролю.
27. Управління дисципліною
28. Кодекс корпоративної поведінки.
29. Системний вплив методів управління на персонал організації.
30. Характеристика ризиків організації.
31. Системний підхід до оцінки ризиків господарської діяльності.
32. Поняття ризикозахищеності організації і фактори, що її визначають.
33. Математичні методи і моделі оцінки ризиків.
34. Система управління ризиками в організації
35. Сутність, функції, методи і принципи управління ефективністю діяльності організації.
36. Механізм управління ефективністю діяльністю організацій.
37. Класифікація видів ефективності управління.
38. Продуктивність і результативність праці.
39. Показники оцінки ефективності роботи персоналу організації.
40. Конкурентоспроможність і якість продукції.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Господарський кодекс України: Офіційний текст / Україна. Верховна Рада. – К.: Кондор, 2003 – 208 с.
2. Закон України «Про колективні договори і угоди» // Закони України. -1996. - № 6.- С. 5-11.
3. Кодекс законів про працю України. - К.: Парламентське видавництво, 1997.- 334 с.

4. Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» // Закони України. - 1996. - № 15 - С. 332-343.
5. Закон України «Про охорону праці» // Закони України. -1996. -№4.-С. 114-133.
6. Виноградський М.Д. Менеджмент в організації: Навч. Посібник / М.Д. Виноградський; Виноградська А.М.; О.М. Шканова. - К.: Кондор,2002. - 654 с.
7. Менеджмент организаций: Учеб. Пособие / Л.А. Киржнер; Л.П. Киенко; Т.И. Лепейко; А.М. Тимонин. - К.: КНТ, 2006. - 688 с.
8. Маркіна І.А.Менеджмент організацій: навчально-методичний посібник / І.А.Маркіна. Р.І.Біловол, В.А.Власенко. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2012. – 283 с.
9. Маркіна І.А., Біловол Р.І., Сторожук В.П. Менеджмент підприємства: Навчальний комплекс. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2003. – 151 с.
- 10.Маркіна, І.А. Менеджмент підприємства: Опорний конспект лекцій / доцент,к.е.н. І.А. Маркіна ; Р.І. Біловол ; В.П. Сторожук - Полтава : РВВРВВ ПУСКУ , 2003. - 147 с..
- 11.Нємцов В.Д., Довгань Л.Є., Сініок Г.Ф. Менеджмент організацій: Навч. Посібник.-К:ТОВ “УВПК“ексоб”, 2001. - 392с. [Http:// www. center. uct. Ua /distant/courses/pu02/m3/Manag3.doc](http://www.center.uct.ua/distants/courses/pu02/m3/Manag3.doc).
- 12.Осовська Г.В., Осовський О.А. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005.- 860 с.
- 13.Хомяков В.І. Менеджмент підприємства. – 2-ге вид., перероб і доп. – Київ: Кондор, 2005. – 434 с.
- 14.Хохлов Н.В. Управление риском: Учебное пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ-ДИНА, 2002 – 239 с.

Допоміжна

15. Андрєєва Т.Є. Менеджмент: Переддипломна практика та дипломне проектування: Навч. Посібник / Т.Є. Андрєєва; О.П. Бутенко . - Х. : Бурун Книга , 2004. - 128 с.
16. Білорус О.Г., Панченко Є.Г. Менеджмент: конкурентноздатність і ефективність. - К.: Знання, 2002. - 193 с.
17. Бляхман Л.С. Основы функционального и антикризисного менеджмента: Навчальний посібник.- СПб: Изд-во Михайлова В.А., 2000. - 380 с.
18. Василенко, В.О. Мета і основні функції менеджменту // Василенко, В.О., Шостка, В.І. Ситуаційний менеджмент: Навчальний посібник.- К.: ЦУЛ, 2003.- С.26-31.

19. Велесько Е.И. Стратегический менеджмент. Деловая игра "Дельта" : Пособие / Е.И. Велесько ; А.А. Быков ; А.А. Неправский . - Мн. : БГЭУ , 2001. - 268 с.
20. Ламбен Жан-Жак Менеджмент, ориентированный на рынок : Стратегический и операционный маркетинг / Жан-Жак Ламбен . - спб. : Питер , 2004. - 800 с., ил.
21. Мазур И.И. Эффективный менеджмент : Учеб. Пособие / И.И. Мазур ; В.Д. Шапиро ; Н.Г. Ольдерогге . - М.: Высш. Шк. , 2003. - 555 с.
22. Скрипко Т.О. Менеджмент: Навч. Посібник / Т.О. Скрипко; О.О. Ланда . - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 176 с.
23. Соболев С.М. Менеджмент: Навч.-метод. Посібник / С.М. Соболев ; В.В. Багацький . - К. : КНЕУ , 2005. - 225 с.
24. Стадник В.В. Менеджмент: Посібник / В.В. Стадник ; М.А. Йохна . - К. : Академвидав, 2003. - 464 с.
25. Пилипенко А.А., Пилипенко С.М., Оленко І.П.. Менеджмент: Підручник. – Х.: ВД «Інжек», 2005. – 456 с.
26. Скібіцька Л.І., Скібіцький О.М. Менеджмент. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 416 с.
27. Сухарський В.В. Менеджмент: Навч. посібник / В.В. Сухарський . - Тернопіль: Астон, 2004. - 352 с.
28. Шегда А.В. Менеджмент: Учебник / А.В. Шегда . - 3-е изд., испр. и доп . - К. : Знання, 2006. - 645 с.

5. Інформаційні ресурси

29. Робоча програма навчальної дисципліни «Менеджмент організації» для студентів денної форми навчання спеціальності 7.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування». – Полтава, 2013 – 21 с.
30. Менеджмент організації: навч. посіб. / І.А. Маркіна І.А., Р.І. Біловол., В.А. Власенко. - К: «Центр учбової літератури». 2012. – 248 с.